SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:193

av Tobias Andersson m.fl. (SD)

Krafttag mot otillbörlig påverkan vid röstning

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krafttag mot klanröstning och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Hur väljare kommer fram till vilket parti de ska rösta på varierar. En del har bestämt sig för många år sedan, andra utvärderar de senaste valplattformarna, principprogrammen och riksdagsmotionerna. Några låter partiledarnas prestationer i de sista tv-debatterna avgöra, andra bryr sig mer om vad vänner och bekanta ger uttryck för. Såväl ideologisk övertygelse som de praktiska konsekvenserna av respektive partis politik för den enskilde väljaren kan vara avgörande. Hur man än landar i sitt val av politiskt parti att rösta på ska det vara ett eget val. Då valhemlighet råder behöver man heller aldrig oroa sig för att ens röster offentliggörs.

Trots detta har det sannolikt skett otillbörlig påverkan i mindre utsträckning runt om i Sverige i alla val. Det kan ha varit familjemedlemmar som försöker säkerställa att övriga i familjen ”röstar rätt” eller fackförbund som försöker utöva påtryckningar på medlemmar. Utan att förringa sådana incidenter ser vi nu omfattande problem med misstänkt så kallad klanröstning. Förenklat innebär det att grupplojalitet utifrån till exempel etnicitet/klan/religion avgör val av parti och kandidat snarare än ideologi, egna intressen etcetera. Denna företeelse åsidosätter den individuella och hemliga rösträtten och urholkar i förlängningen vår demokrati.

När klanröstning genererar framgång och resulterar i att en kandidat blir vald – till exempel tack vare personkryss – väcks frågor om dennes lojalitet under ämbetsutövningen. Risken är att någon som väljs tack vare organiserad klanröstning primärt är lojal gentemot klanen – inte partiet, valkretsen etcetera. Om det är imamen som i moskén framfört vilka församlingens medlemmar ska rösta på och det säkrar rösterna

för de berörda kandidaterna lär imamens åsikter väga tungt när de sedan utövar sitt ämbete.

Sverige behöver dra lärdomar av 2026 års val och vidta adekvata åtgärder för att förhindra fortsatt klanröstning kommande val. Det kan handla om systemet med valsedlar, stärkta kontroller, ökade befogenheter för röstmottagare, skärpta straff, riktade insatser mot områden eller särskilda föreningar etcetera. Därför bör Valmyndigheten i nära samarbete med Polismyndigheten och Riksenheten mot korruption och eventuellt andra relevanta aktörer utreda detta och politiken därefter vidta åtgärder för att stoppa framtida klanröster.

Tobias Andersson (SD)

Josef Fransson (SD)

Denice Westerberg (SD)